

9. SINIF

TARİH

1. Ünite

1. Tarih, geçmişte yaşayan insanların siyasi, sosyal, bilimsel, kültürel ve ekonomik faaliyetlerini konu edinir.

Bu bilgiye dayanarak;

I. yerleşik hayata geçilmesi,
II. Ay'a ilk kez ayak basılması,
III. insanın kişisel gelişimi

hangileri tarih biliminin konuları arasında yer alır?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) II ve III.

2. “Tarih biliminin önemli bir özelliği de geçmişle bugün arasında bir köprü vazifesi yapmasıdır. Ancak tarihî olaylar arasında sentez yapılırken, bazı yanlış yorumlara ulaşılabilir.”

Tarih biliminin özellikleri göz önüne alındığında aşağıdakilerden hangisi tarihî bilgilerin yanlış yorumlanmasının nedeni olabilir?

A) Olayların neden-sonuç ilişkisiyle incelenmesi
B) Olayların gerçekleşme zamanının verilmesi
C) Olayların araştırma yapılan günün koşullarıyla değerlendirilmesi
D) Olayların gerçekleştiği yerin verilmesi
E) Yazılı ve yazısız belgelerden faydalanılması

3.

Türkler tarih boyunca pek çok farklı takvim kullanmışlardır. Bu takvimlerden biri olan On İki Hayvanlı Türk Takvimi Çinliler ve Tibetliler tarafından da kullanılmıştır. On İki Hayvanlı Türk Takvimi'nde kullanılan 12 hayvan,12 yılı simgelemektedir. 12 yıllık süreçteki her yıl, bir hayvanın ismi ile anılmıştır. Bu hayvanlara ve yıllara ise sembolik anlamlar yüklenmiştir. Örneğin Timsah yılı girdiğinde yağmurun çok yağacağına ve bolluk olacağına; Balık yılında doğanların malının mülkünün çok olacağına inanılırmış.

12 Hayvanlı Türk Takvimi'nin ilk kullanım tarihi tam olarak bilinmemektedir. Ancak Orhun Abidelerindeki “Kül Tigin koyn yılka yiti yigirmike uçdı…” ifadelerinden bu takvimin yaygın ve etkin olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır.

On İki Hayvanlı Türk Takvimi hakkında verilen bilgiler incelendiğinde bu takvimle ilgili aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı <u>yer almamaktadır</u>?

A) 2020 yılı, hangi hayvan yılına denk gelmektedir?
B) Kök Türkler döneminde bu takvim kullanılmış mıdır?
C) Aylar hangi isimlerle adlandırılmıştır?
D) Hangi toplumlar tarafından kullanılmıştır?
E) Hayvanların ve yılların karakteristik bir anlamı var mıdır?

4. Tarihçi bazı belge, bulgu ve bilgilerin açıklanmasında diğer bilim dallarından faydalanır.

Bilim Dalları	Açıklaması
Kimya	Ele geçirilen eserlerin hangi döneme ait olduğunu belirler.
Epigrafi	Anıtlar üzerindeki kitabeleri ve yazıları inceler.
Paleografya	Eski yazıların okunmasını sağlar, bu yazıları tür ve şekil bakımından inceler.
Arkeoloji	Kazı yoluyla toprak ve su altındaki maddi kalıntıları ortaya çıkarır.
Heraldik	Tarihte devletlerin kullandığı armaları inceler.

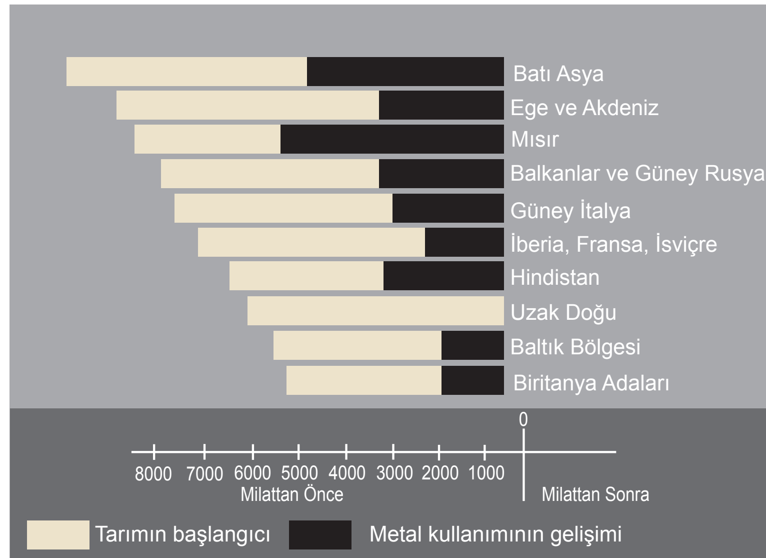

Balıkesir'deki Antandros antik kentinde 2.200 yıllık 22 satırdan oluşan bir dekret ortaya çıkarıldı. MÖ 2. yüzyıla tarihlenen yazıtın yazıldığı dönemde Antandros, Bergama Krallığı topraklarına dahildi. Antik kentlerde herkesin görebileceği agora gibi yerlere dikilen ve genellikle kanun maddeleri içeren yazılı dikili taşlar olarak bilinen dekret, günümüzdeki resmi gazete ile özdeşleştirilebilecek bir uygulamaydı. Dekretler sayesinde, bir konu hakkında herkesin bilgi sahibi olması sağlanıyordu. Bu yazıt, Bergama Kralı Eumenes ve Attalos tarafından Antandros'a gönderilmiş olan bir komutanın onurlandırılmasına ve ona imtiyazlı davranılmasına ilişkin bir metin içeriyor.

"Dekret"**in bulunması ve incelenmesinde tarihe yardımcı bilim dallarının hangisinden faydalanıldığı söylenemez?**

A) Kimya B) Heraldik C) Paleografya D) Arkeoloji E) Epigrafi

5. Aşağıda Tarih Öncesi Çağlarda dünyanın farklı bölgelerinde tarımın ve maden kullanımının gelişimini gösteren grafiğe yer verilmiştir.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) İnsan toplulukları metal kullanımına tarımsal üretimden daha önce başlamıştır.
B) İşlenmesi kolay olan metallerden araç – gereç yapılmıştır.
C) MÖ 2000'lerde Uzak Doğu'da metal kullanımı gerçekleşmiştir.
D) Batı Asya'da tarımsal faaliyetler diğer bölgelerden daha geç başlamıştır.
E) Metal kullanımının gelişimi bölgeden bölgeye farklılık göstermiştir.

6.

TARİHÎ OLAY	TARİHÎ OLGU
Siyasi, sosyal, kültürel, ekonomik vb. alanlarda kısa zaman içerisinde ortaya çıkan gelişmelerdir.	Tarihte meydana gelen olayların sonucunda uzun sürede meydana gelen çok yönlü gelişmelerdir.
Örnek: Malazgirt Savaşı	Örnek: Anadolu'nun Türkleşmesi

Buna göre aşağıdakilerden hangisi tarihî olaya örnek gösterilemez?

A) Sanayileşme
B) II. Dünya Savaşı
C) Viyana Kuşatması
D) Kasr-ı Şirin Antlaşması
E) Sivas Kongresi

7.

Hikâyeci Tarih Yazıcılığı

*Hikâye ve efsanelerle dolu bilgiler nakledilir.
*Genellikle yer ve zamandan bahsedilmekle birlikte sebep ve sonuç ilişkileri üzerinde durulmaz.

Öğretici Tarih Yazıcılığı

*Toplumu harekete geçirerek millî birlik ve ahlaki değerleri geliştirmeyi amaçlamıştır.
*Toplumun birlik içinde olmadığı dönemlerde bu eserler ilgi çekmiştir.

Araştırıcı Tarih Yazıcılığı

*Bu tarz tarih yazıcılığında tarihî olaylar tek bir sebebe dayandırılmamış, dönemin toplumsal, ekonomik, siyasi, dinî, kültürel yapıları ayrıntılarıyla ele alınmıştır.
*Olayların gelişimi, yeri, zamanı, sebep ve sonuçları ve bunlar arasındaki ilişkiler bir bütün olarak objektif bir bakış açısıyla değerlendirilmiştir.

Buna göre aşağıda verilen bilgilerden hangisi araştırıcı tarih yazıcılığına örnek gösterilebilir?

A) Enver Paşa, Sarıkamış'ı almak için komutasındaki orduya 19 Aralık 1914 tarihinde saldırı emrini verdi. 90 bin kişilik Türk ordusu Sarıkamış saldırısına başladı…
B) Bugünlerde padişah mutluluk içindeydi. Çünkü ünlü hükümdarın çocuklarından Sultan Şahin Şah, Karaman ülkesinin hâkimiydi, Sultan Ahmet de Amasya ilinde egemendi…
C) Anlatılanlara göre güneş yılını ilk keşfedenler ve onu on ikiye taksim edenler Mısırlılardır. Mısırlılar bu bilgiyi yıldızlardan öğrendiler…
D) Muhacirler Medine'ye göç ettikten sonra memleket hasretine kapılarak gam ve hüzün çekmeye başladılar…
E) Söylendiğine göre hastalık ilk önce Habeşistan'da başlamış, sonra Mısır'a, Libya'ya ve kraliyet ailesinin büyük bir kısmına da yayılmıştı…

8. Aşağıdaki resimlerde Osmanlı Devleti'nden günümüze devlet yönetiminde etkin olan kurumlar gösterilmiştir.

Divanıhümayun

Osmanlı Mebusan Meclisi

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Yukarıdaki görseller değerlendirildiğinde tarihimizdeki devlet kurumları ile ilgili olarak;

I. devlet yapısında devamlılık gösterdiği,
II. zaman içerisinde değişime uğradığı,
III. daha demokratik bir hâle geldiği

çıkarımlarından hangilerine ulaşılamaz?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) II ve III.

9.

Hititler'e Göre Kadeş Savaşı

Ben Muvattali. Kral olduğumda Amurru halkı (Kadeş şehrini de içine alan bölgede yaşayan halk) bana karşı olan sadakatlerini bozdular ve bana şöyle dediler: "Biz özgür insanlar iken kul hâline geldik. Ama artık daha fazla kul olarak kalmayacağız." Ve sonra Mısır kralının peşinden gittiler. Onunla ittifak ettiler. Bunun üzerine Mısır kralıyla ve diğer Amurru halkıyla savaş yaptım. Bu savaşta Mısır kralını yendim ve ordularımla Amurru halkını bozguna uğratarak topraklarını ele geçirdim.

Mısırlılar'a Göre Kadeş Savaşı

Ben II. Ramses. Yüreğimin güçlü, göğsümün coşkulu olduğunu gördüm. Birdenbire ortalarında bulunduğum iki bin beş yüz düşman savaş arabasının, atlarımın önünde dağıldığını gördüm. Hiçbiri savaşacak güç bulamadı. Benim saldığım korkuyla yürekleri zayıfladı. Mızraklarını kavrayacak gücü bulamadılar. İçlerinden kimi istediysem öldürdüm. Hiçbiri arkasına bakmadı, hiçbiri arkasına dönmedi, düşen bir daha ayağa kalkmadı.

Yukarıda yer alan Kadeş Savaşı ile ilgili farklı yorum ve sonuçların ortaya çıkmasında tarafların;

I. askerî yönden üstünlüklerini kabul ettirme çabası,
II. öznel bir yaklaşımla savaşın değerlendirilmesi,
III. istedikleri sonucu elde edememeleri

gibi durumlarından hangilerinin etkili olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) I, II ve III.

10.

KOYUN YILI
Bu yılda yağmur çok yağar, nimetler bollaşır. İnsanlar iyilik ve hayra eğilimli olurlar. Bu yılda gerçi fitne ve karışıklık çıksa da çabukça huzur sağlanır, güvenlik temin edilir. Bu yılın ilkinde doğanlar güzel yüzlü, rızkı bol, çok çalışkan; ortasında doğanlar vefasız, düşmanlık çıkaran ve az çocuklu olurlar; sonunda doğanlar cahil ve kısa ömürlü olurlar.

Osman Turan
On iki Hayvanlı Türk Takvimi

Buna göre İslamiyet öncesi Türklerin takvim ve zaman anlayışları ile ilgili olarak;

I. zamanın insan karakterini şekillendirdiği,
II. kalıp yargıların bulunduğu,
III. toplumsal yaşamı etkilediği

yorumlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) I, II ve III.

11. Tarih, belgelere dayanarak yazılır. Geçmişle ilişkimizin tek yolu ondan kalanları incelemek, anlamak, yorumlamaktır. Geçmişin aydınlatılması bizi geçmişe götürecek belgeler yardımıyla gerçekleşir. Kimi tarih yazıcıları belgelerin “konuştuğunu” söylerler. Yazdıklarından çok tarihî belgeler konuşur, kendileri konuşmaz. Belgelere “Konuşun!” denir ve belgeler “konuşmaya” başlar. Onlara göre tarih, olup bitenlerin çarpıtılmadan, doğru anlayıp doğru konuşturularak anlatıldığı ve raporla dile getirildiği bir geçmiştir. Kendinizden hiçbir şey katmadan, belgeyi belge olarak konuşturduğunuzda bilimsel tarih yazıcılığını başarmış olursunuz.

Yukarıdaki paragrafta “belgeleri konuşturmaktan” **kastedilen durum aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Belgeleri sözlü kaynaklara dayandırmak
B) Objektif bir yaklaşımla tarihî gerçeği ortaya koyabilmek
C) Tarihî olaylarda sürekliliği göstermek
D) Tarihî olayların çok yönlülüğüne vurgu yapmak
E) Tarihte neden-sonuç ilişkisine dikkat çekmek

12. **Aşağıda yer alan tarih hakkındaki görüş ve düşüncelerden hangisi tarihte devamlılığın bulunduğunu vurgulamaktadır?**

A) Herodot: Tarih, insanların ve insan topluluklarının başlarından geçenleri kaydetme yoluyla edinilen bilgidir.
B) İbn-i Haldun: Tarih, gerçeği araştırmak ve olayların sebeplerini bulup ortaya koymaktır. Olayların ilkeleri incedir, nitelik ve sebepleri hakkındaki bilgi derindir.
C) Ahmet Cevdet Paşa: Tarih bir olayın sadece filan tarihte olduğunu bilmek değil geçmişte meydana gelen olayları değerlendirmek ve bu olaylardan ders almaktır.
D) Edward H. Carr: Tarih, tarihçi ile olgular arasında kesintisiz karşılıklı bir etkileşim süreci, bugün ile geçmiş arasında bitmez bir diyalogdur.
E) Halil İnalcık: Gerçek bir tarih için kaynaklara gitmek, kaynakları iyi tenkit edip değerlendirmek gerekir.

13. Tarih dersinde öğretmen, öğrencileriyle aşağıdaki bilgiyi paylaşmıştır:

"Sina Yarımadasında yer alan Sina Çölü öyle bir çöldür ki Türk tarihinde bu çölü ordusuyla yalnızca Osmanlı Padişahı Yavuz Sultan Selim Han geçmiştir (MS 1517). Dünya tarihinde ise Pers İmparatoru II. Kambises (MÖ 525) ve Makedonya Kralı Büyük İskender (MÖ 322) ordularıyla bu çölü geçebilmişlerdir. Dünya tarihinde adını duyurmuş komutanlar olan Cengiz Han, Timur ve Napolyon ise bu çölü ordularıyla geçmeyi başaramamışlardır."

Bu bilgiyi paylaştıktan sonra öğretmen şu soruyu sormuştur:

"Peki çocuklar Sina Çölünü geçmişten günümüze sırasıyla geçen hükümdarlar kimlerdir?"

Öğretmenin bu sorusuna aşağıdaki hangi sıralamayı söyleyen öğrenci doğru cevap vermiş olur?

A) II. Kambises - Büyük İskender - Yavuz Sultan Selim
B) Büyük İskender - II. Kambises - Yavuz Sultan Selim
C) Yavuz Sultan Selim - II. Kambises - Büyük İskender
D) Yavuz Sultan Selim - Büyük İskender - II. Kambises
E) II. Kambises - Yavuz Sultan Selim - Büyük İskender

14. "Bazı yazarlar, şahit olmadıkları olayları veya hiç görmedikleri memleketleri bizzat görmüş gibi anlatırlar. Aslında yazdıkları tamamen kendilerinden önce kaleme alınmış eserlere dayanmaktadır. Bu yalan ve mübalağada bazen o kadar ileri giderler ki aynı ya da birbirlerine çok yakın tarihlerde, fakat birinden diğerine kısa sürede ulaşılması imkânsız iki mekândaki olayların şahidi olduklarını dahi yazmakta tereddüt etmezler. Böylece kendilerini kolaylıkla ele vermiş olurlar."

Mübahat KÜTÜKOĞLU

Tarihçi Mübahat Kütükoğlu, metinde bahsettiği yazarların eserlerini tarih biliminin yöntem aşamalarından hangisine tabi tutmuştur?

A) Tasnif
B) Tahlil
C) Tarama
D) Tenkit
E) Terkip

15. Tarihçiler, içinde yaşadıkları toplumun siyasi, kültürel, dinî vb. anlayışlarından etkilenerek yetişebilir. Bu nedenle tarihçilerin eserleri onların bu alanlardaki bakış açılarını az ya da çok yansıtabilir. Böyle durumlarda bilgi ve yorumu birbirinden ayırmak gerekir.

Verilen bilgide, tarih araştırmalarında aşağıdakilerden hangisine dikkat edilmesi gerektiği vurgulanmıştır?

A) Kaynaklardan edinilen bilgileri olduğu gibi kabul etmek
B) Araştırmalarda daha çok ana kaynaklardan yararlanmak
C) Kaynakları birbirleriyle karşılaştırmadan kullanmak
D) Toplanan verileri bir sistem dâhilinde sınıflandırmak
E) Kaynakları eleştirel gözle incelemek

16. Tarihî olayların çok yönlü sebepleri ve sonuçları bulunur. Bir olayın dinsel, siyasal, ekonomik, kültürel, askerî, coğrafi pek çok özelliği bulunabilir. Tarih biliminde her ne kadar olaylar çeşitli özelliklerine göre gruplandırılarak incelense de olayların siyasal yönünü, toplumsal yönünden ya da ekonomik yönünü askerî yönünden keskin çizgilerle ayırmak mümkün değildir.

Verilen metinde tarihçilerin araştırmalarında dikkat etmesi gereken hususlardan hangisine vurgu yapılmıştır?

A) Olayları gerçekleştikleri zamanın koşullarına göre incelemek
B) Araştırma bulgularını en ince ayrıntılarına göre sınıflamak
C) İnceleme konularına ilişkin birinci elden kaynakları kullanmak
D) Olayları değerlendirirken bütüncül bakış açısına sahip olmak
E) Eserlerinde konuları nesnel bakış açıları ile değerlendirmek

17. 1974 - 1980 arası dönemde Türkiye'deki siyasi gelişmelerin çalışıldığı bir yüksek lisans tezinde araştırmacının kullandığı kaynaklardan hangisinin güvenilirliği daha azdır?

A) Devlet arşivleri B) Meclis görüşme tutanakları C) Makaleler
D) Fotoğraflar E) Hatıralar

18. 1974 yılında Çinli bir çiftçinin başkent Pekin'den bin km uzaklıktaki Sian şehrinde tarlasını sürerken sabanına takılan mermer bir heykelcik, birbirlerinden farklı yüz tiplerine sahip 50.000 Çinli askerden oluşan muazzam bir taş orduyu ortaya çıkarmıştır. Saklı kentte ortaya çıkan 2200 yıllık bu mezar bulunmasaydı on milyonluk şehir sadece bilinen vasıflarıyla kalacaktı.

Bu bilgi tarih bilimiyle ilgili;

I. bulunan belgelerin yeni bilgileri ortaya çıkardığı,
II. tarihî olaylar arasında sürekliliğin bulunduğu,
III. bazı tesadüflerin tarihî araştırmalara kaynaklık edebildiği

durumlarından hangilerini kanıtlar niteliktedir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

19. **Tablo: Tarih Öncesi Dönemlendirme Şeması**

Taş Devri		Maden Devri	
Eski Taş Çağı (Paleolitik)	MÖ 2,5 Milyon - MÖ 16 Bin	Bakır Çağı (Kalkolitik)	MÖ 5800 - MÖ 3400
Orta Taş Çağı (Mezolitik)	MÖ 16 Bin - MÖ 9 Bin	Tunç Çağı	MÖ 3400 - MÖ 1200
Yeni Taş Çağı (Neolitik)	MÖ 8500 - MÖ 5800	Demir Çağı	MÖ XIII. yüzyıl - MÖ 330

Verilen şema doğrultusunda aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Taş Devri'nin Maden Devri'nden uzun sürdüğüne
B) En son yaşanan dönemin Demir Çağı olduğuna
C) Maden işleme sürecinin zordan kolaya doğru olduğuna
D) Paleolitik Çağ'ın en uzun süreli dönem olduğuna
E) Çağların yaşanma sürelerinin giderek kısaldığına

20. Geçmişin dönemlendirilmesinde karşılaşılan farklılıklar genellikle Avrupalı tarihçilerin kendi kıtalarındaki önemli değişimleri esas almalarından kaynaklanmaktadır. Avrupalı tarihçiler dönemlendirmelerde Batı Roma İmparatorluğu'nun yıkılışı, matbaanın icadı, Rönesans hareketleri ve feodalitenin çözülmeye başlaması gibi olayları dikkate almaktadır. Kavimler Göçü ve İstanbul'un Fethi gibi gerçekleşen olaylara ise bu olayların Avrupa tarihini etkilediği ölçüde yer verilmektedir. Bu durum Avrupa merkezli yönlendirmeyi dünyanın geri kalanı için tartışmalı hâle getirmektedir. Söz konusu dönemlendirme Avrupa milletleriyle farklı gelişim süreçlerinden geçmiş ve farklı kıtalarda devletler kurmuş Türklerin tarihleriyle de örtüşmemektedir.

Verilen metinde yer alan görüşler aşağıdakilerden hangisine bir eleştiri olarak ileri sürülmüştür?

A) Tarihin zamana göre tasnifinin tarihî bütünlüğü bozmasına
B) Tarihsel dönemlendirmede Batı merkezli tarihsel bakış açısına
C) Avrupa'da merkezî yapının, feodal bir düzene dönüşmüş olmasına
D) Tasnif çalışmalarının araştırma ve incelemeleri zorlaştırmasına
E) Tarihte objektif yaklaşımın ortaya çıkardığı sonuçlara

21. **Aşağıdaki tarihî olaylardan hangisinin oluş zamanı** "günümüze en uzak ve en belirgin olma" **özelliğini birlikte taşımaktadır?**

A) Yeni Türk harfleri 1 Kasım 1928'de kabul edilmiştir.
B) İstanbul 29 Mayıs 1453'te fethedilmiştir.
C) Anadolu'nun kapısı Türklere XI. yüzyılın ikinci yarısının üçüncü çeyreğinde açılmıştır.
D) Kadeş Savaşı MÖ 1296 - 1280 yılları arasında yapılmıştır.
E) Sümerler yazıyı MÖ 3200'lü yıllarda bulmuştur.

22. Günümüz Türk kaynaklarında Hz. Muhammed'in doğum ve ölüm tarihleri (571 - 632) olarak değerlendirilirken, Arap kaynaklarında (Hicretten önce 52 - Hicretten sonra 11) şeklinde tarihlendirilir.

Türk ve Arap kaynaklarında aynı olay için farklı tarihlendirme yapılması aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

A) Türklerin ve Arapların farklı takvimleri kullandıkları
B) Arapların tarihlendirme yaparken çelişkiye düştükleri
C) Türk tarihçilerin kronoloji çalışmalarında daha ileri oldukları
D) Türk tarihçilerin İslam tarihiyle ilgili Arap kaynaklarından yararlandıkları
E) Türk ve Arap tarihçilerin tarihî konularda farklı düşündükleri

23. Yüzyıl hesaplamalarında; verilen tarih bir ve iki basamaklı sayıdan oluşuyor ise I. yüzyıldır. Üç basamaklı sayıdan oluşan bir tarih ise yüzler basamağına bir eklenir. Dört basamaklı sayıdan oluşan bir tarih ise binler ve yüzler basamağındaki sayılar iki basamaklı kabul edilir ve bu sayıya bir eklenir.

Milattan Önce (MÖ)				**Milattan Sonra (MS)**			
99-0 1. yüzyıl				**0-99 1. yüzyıl**			
99-50 1. yüzyılın ilk yarısı		49-0 1. yüzyılın ikinci yarısı		0-49 1. yüzyılın ilk yarısı		50-99 1. yüzyılın ikinci yarısı	
99-75 1. çeyrek	74-50 2. çeyrek	49-25 3. çeyrek	24-0 4. çeyrek	0-24 1. çeyrek	25-49 2. çeyrek	50-74 3. çeyrek	75-99 4. çeyrek
⬆ **0 (MİLAT)**							
Yüzyıl Kavramları							

Bu bilgilere göre aşağıdaki yargılardan hangisi doğru değildir?

A) MÖ 145, MÖ II. yüzyılın 2. yarısı, 3. çeyreğidir.

B) MS 1280, XIII. yüzyılın 2. yarısı, 4. çeyreğidir.

C) MÖ 1458, MÖ 1789’dan günümüze daha yakın bir tarihi gösterir.

D) MÖ 450 yılı ile MS 450 yılları arasında 900 yıllık zaman farkı vardır.

E) MS 78 yılı MS 986 yılına göre günümüze daha yakın bir zamandır.